„СОЮЗ-7“ ПАРВОЗИ МУВАФФАҚИЯТЛИ ТУГАЛЛАНДИ

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 207 (4198). | ШАНБА 18 октябрь, 1969 йил | Баҳоси 2 тийин.

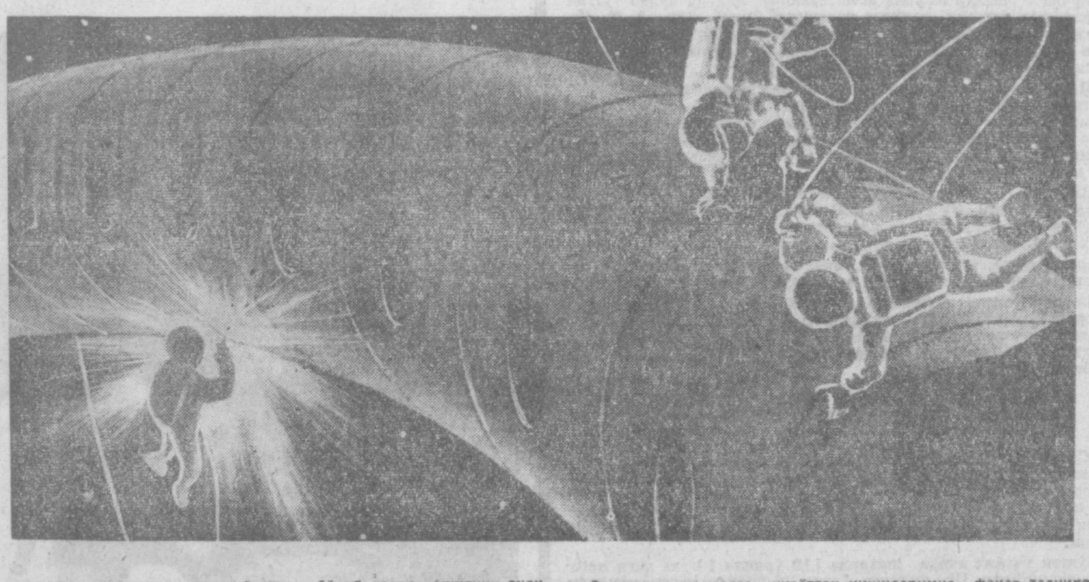

СОВЕТ кишилари жаҳонда биринчи бўлиб космос эшигини очдилар. Эндиликда космосда учаётган кишиларимиз фақат тадқиқотчигина эмас, балки ишчи ҳамдир. У ғоят мураккаб шароитда монтаж ва пайвандлаш ишларини бажара олади. Рассомлардан А. Леонов ва А. Соколовлар эса ўз асарларида хаёлий манзара яратиб, космонавтларнинг орбитал станцияларини пайвандлаётган пайтини тасвирлашган.

«СОЮЗ-7» КЕМАСИНИНГ ЭКИПАЖИ ЕРГА ҚЎНДИ

Космонавтлар Анатолий Васильевич Филипченко, Владислав Николаевич Волков ва Виктор Васильевич Горбатко ўртоқлардан иборат экипаж бошқараётган «Союз-7» космик кемаси белгиланган эксперимент программасини бажариб бўлганидан кейин бугун, 1969 йил 17 октябрда Москва вақти билан соат 12 дан 26 минут ўтганда Совет Иттифоқи территориясининг олдиндан белгилаб қўйилган районида Қарағанда шаҳридан 155 километр ғарби-шимолда ерга қўнди.

Космонавтлар ерга қўнганларидан кейин ҳам ўзларини яхши ҳис этмоқдалар.

Ерга қўнишни амалга оширмоқ учун ҳисоблаб қўйилган вақтда кема мўлжал олдирилди ва тормоз берувчи двигатель установкаси ишга солинди.

Двигателнинг иши тамом бўлгач, кема бўлмалари бир-биридан ажралди ва туширилувчи аппарат экипаж билан бирга ерга қўниш траекториясига ўтди. Аэродинамик тормозланишдан ва туширилувчи аппарат қўлда бошқарилгандан кейин атмосферада парашют системаси ишга солинди. Юмшоқ қўниш двигателлари ерга оҳиста қўнишни таъминлади.

Космонавтлар ерга қўнган жойда уларни қидириш группасининг вакиллари, спорт комиссарлари, дўстлар ва журналистлар самимий кутиб олишди. Космонавтлар ўзларини жуда яхши ҳис қилаётганликларини айтдилар. Ерга қўниш жойида экипажни дастлабки оператив медицина кўригидан ўтказиш ҳамма космонавтларнинг космик парвоз шароитларини яхши ўтказганликларини ва Ердаги оддий шароитга қайтиш муносабати билан уларнинг физиология функциялари қайтадан кўникиб кетганлигини кўрсатди.

«Союз-7» космик кемасининг парвози муваффақиятли тугалланди.

Космонавтлар А. В. Филипченко, В. Н. Волков ва В. В. Горбатколардан иборат экипаж илмий-техникавий ва медицина-биология тадқиқотлари соҳасида белгиланган катта программани бажарди.

«Союз-8» космик кемасининг парвози давом этмоқда.

БИРИНЧИ МАРТА КОСМОСДА ПАЙВАНДЛАШ

16 октябрь Москва вақти билан соат 11 га қадар «Союз-6», «Союз-7» ва «Союз-8» кемалари группа бўлиб учишни давом эттирдилар. «Союз-6» кемаси Ер атрофини 79 марта, «Союз-7» кемаси 63 марта ва «Союз-8» кемаси 47 марта айланиб чиқди.

Космик кемалар экипажларининг аъзолари учиш программасида планлаштирилган илмий-техника ва медицина-биологияга доир тадқиқотларни бажардилар, шунингдек орбитада қўл билан бошқариб маневр қилиш усулларини янада чиниқтирдилар.

Подполковник Г. С. Шонин ва борт-инженер В. Н. Кубасовдан иборат составдаги «Союз-6» космик кемасининг экипажи космосда пайвандлаш ишларини бажариш юзасидан экспериментлар ўтказди. Бу экспериментлардан кузатилган мақсад — космик фазо шароитида турли металларни пайванд қилишнинг хусусиятларини аниқлаш эди. «Союз-6» кемаси бутунлай бўшлик ва вазнсизлик шароитида металларни пайванд қилишнинг турли усулларини тадқиқ этиш учун мўлжалланган нодир технологик аппарат билан таъминланганлиги тўғрисида илгари хабар берилган эди. Пайвандлаш аппарати орбитал бўлмада, пайвандлаш процессини бошқарувчи пульт эса экипаж кабинасида жойлаштирилган.

Пайвандлашга киришишдан олдин кема командири Шонин кема кабинасидаги туйнукни беркитиб қўйди ва Ер атрофини 77-марта айланиб учиш вақтида орбитал бўлмани очди. Бўлмада бутунлай бўшлиқ пайдо бўлган чоғда борт-инженер Кубасов пайвандлаш аппаратини ишга солди. Автоматик усулда пайвандлашнинг бир неча турлари навбатма-навбат қўлланилди. Шундан кейин орбитал бўлма герметизация қилинди ва борт-инженер пайванд нусхаларини космонавтлар кабинасига олиб келди.

Ўтказилган эксперимент ноёб эксперимент бўлиб, космосда пайвандлаш-монтаж ишлари технологиясини тайёрлашда фан ва техника учун катта аҳамиятга эгадир.

ПАХТАКОР, ҒАЙРАТ ҚИЛ, ВАҚТ ҒАНИМАТ!

Бекобод, Бўка, Ўрта Чирчиқ пахтакорлари кундалик ўсишда орқада қолаяпсиз. Отни қамчиланг. Ҳамма ерда терим суръатини янада оширайлик!

356.000 тонна учун

ОБЛАСТИМИЗ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЕРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 17 ОКТЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — районлар, **иккинчи стун** — бир кунда, **учинчи стун** — мавсум бошидан бери, **тўртинчи стун** — бир кунда машинада терилгани, **бешинчи стун** — мавсум бошидан буён машинада терилгани.

Оққўрғон	2,85	57,69	2,43	52,09
Янгийўл	2,52	54.25	1,59	31,62
Ўрта Чирчиқ	1,80	43,93	1,14	29,84
Оржоникидзе	2,00	39.04	1,30	30,00
Юқори Чирчиқ	2,68	33,45	2,51	35,05
Бекобод	1,64	33.30	0,97	12,73
Бўка	1,90	33,14	1,27	20,97
Область бўйича:	2.21	44,24	1,60	31,79

«ЗАРЯ КОММУНИЗМА» КОЛХОЗИ ПАХТАКОРЛАРИНИНГ МЕҲНАТ ҒАЛАБАСИ

Областимизда яна бир хўжалик, Оққўрғон районидаги «Заря коммунизма» колхози пахтакорлари ғалаба рапортига имзо чекдилар. Давлатга пахта топшириш йиллик плани 17 иш кунида бажарилди.

Пландаги 1402 тонна ўрнига 1412 тонна «оқ олтин» етказиб берилди, ҳар гектар ердан 27,5 центнердан ҳосил йиғиштириб олинди. Қабул пунктига топширилган ҳосилнинг 95,8 проценти биринчи сортларга қабул қилинди.

Бу катта ютуқларни қўлга киритишда йиғим-терим ишларининг механизациялаштирилганлиги ҳал қилувчи роль ўйнади. Машиналар билан 1389 тонна пахта териб олинди, бу соҳадаги план 117 процент адо этилди.

Илғор бригадалар, звенолар нинг аъзолари ҳосилдорликни оширишда, уни йиғиштириб олишда ғайрат-шижоат кўрсатдилар. Ким Илья, Ан Хо Нам, Пўлат Ҳайдаров, Ким Бом Сен ўртоқлар бошлиқ бригадалар, И. Ким, К. Усеинов, Ли Сан Мук, А. Нурохунов ўртоқлар бошлиқ звенолар гектаридан пландаги 27,5 центнер ўрнига 30 центнердан ҳосил топшириб, социалистик мусобақа ғолиб бўлдилар.

Колхоз аъзолари даладаги ҳосилни чамалаб чиқиб, яна давлатга 300 тонна пахта топшириш мажбуриятини олдилар.

Колхоз аъзолари В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига бошланган мусобақани кучайтириб, астойдил меҳнат қилмоқдалар. Улар 1969 йилни ҳамма соҳада катта муваффақиятлар билан якунлаш учун бир тан-бир жон бўлиб меҳнат қилаётирлар.

СУРЪАТГА СУРЪАТ ҚЎШМОҚДАЛАР

Яллама қишлоғининг салкам 2 минг гектарлик кенг даласида пахталар чамандек очилиб ётибди. Сершоҳ ғўзалардаги, ғуж-ғуж очилган пахталарнинг чигити тўла, толаси узун. Чевар қўллар, «зангори кема»лар бункеридан тўхтовсиз тушиб турган «оқ олтин» дурдоналари хирмонга барака киритяпти. Улкан-улкан бунтлар ҳосил бўлмоқда.

Далаларни айланамиз. Деҳқонларнинг ҳаммаси деярлик йиғим-теримга сафарбар этилган. Колхозчилар, «зангори кема»лар пахта теряпти. Кунига тонна-тонна ортилган «оқ олтин» карвонлари тайёрлов пунктларига жўнатилмоқда. Тез ва чаққон ҳаракат қилинмаса бўлмайди. Эрта-индин ёғингарчилик бошланиб қолса борми, қанчадан-қанча тер тўкиб етиштирилган «оқ олтин» ерда қолиб, нес-нобуд бўлиши, ўзининг сифатини йўқотиши мумкин. Буни ҳар бир деҳқон, ҳар бир механизатор тўла тушунган ҳолда ишлаяпти. Қайси бригадага борманг, ким билан гаплашманг, уларнинг кечадан бугун, эртага эса бугунгидан кўпроқ пахта теришаётганлигини кўрасиз. Теримчилар ўртасида шундай чеварлар борки, улар кунига 250-260 килограммга етказиб пахта теришяпти. Жумладан, Исоқ Алиевнинг ўн кунда терган пахтаси 2,5 минг килограммдан ошиб кетди. Пўлат Аҳмедов бригадаси аъзолари 160 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 35 центнердан пахта топширамиз, планимизни эса узоғи билан бир ҳафта ичида албатта бажарамиз, дейишяпти.

Теримчилар, механик-ҳайдовчилар билан ҳамжиҳатликда ишлаб, йиллик планнинг 4,5 — 5 проценти миқдорида пахта топширишяптилар. Бу ердаги 4 та терим агрегатининг ҳаммаси ҳам яхши ишлаб турибди. Механизаторлар ишни бўшаштиришмаяпти. Бу ишда коммунист Ислом Жўраев ташаббус кўрсатмоқда. У ҳар куни «зангори кема» бункеридан 5—6 тонна пахта тўкяпти.

Колхознинг Турғунбой Қудабоев бошлиқ бригадасида ҳам машиналардан самарали фойдаланиляпти. Бу ерда тажрибали механизаторлар ҳам, эндигина трактор рулини бошқараётган ёш ҳайдовчилар ҳам мусобақа асосида иш олиб боряптилар.

Колхоздаги 54 та терим агрегатидан ҳозирча 40 таси ишлаб турибди. Яқин кунлар ичида қолганлари ҳам ишга тушади. Колхоз механизаторлари 5500 тонна пахтадан 3,5 минг тоннасини машиналар билан териб олишга сўз беришган. Шабнам кўтарилиши билан тракторларнинг гуриллаган овози пахтазорни тутиб кетади.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти теримчилар ва механизаторлар ўртасида ишни мусобақа асосида йўлга қўяётганлиги сабабли ҳам колхозда кунига 4 процентга етказилиб пахта топширилаяпти. Терилган пахта ҳар ўн кунда якунланиб, ғолиблар пул ва буюмлар билан мукофотланяпти. Дала шийпонларида иссиқ овқат йўлга қўйилган.

Ялламалик пахтакорлар ҳар гектар ердан 30 центнердан пахта топшириб, зиммамизга олган социалистик мажбуриятимизни октябрь ойи ичида бажариб, В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини меҳнат ғалабалари билан нишонлаймиз демоқдалар. Шижоаткорона меҳнат пахтакорларнинг албатта ваъдалари устидан чиқишларига далолат бериб турибди.

М. ҒОЗИЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири. Янгийўл. Охунбобоев номли колхоз.

Суратда колхоз далаларида терим палласи. А. АБАЛЯН фотоси.

ҲУРМАТ ТАХТАСИ

Сабзавот, картошка, қовун-тарвуз тайёрлаш йиллик планларини муваффақиятли бажарганликлари учун область «ҲУРМАТ ТАХТАСИ»га ёзиладилар:

КАЛИНИН РАЙОНИ БЎЙИЧА

Охунбобоев номли колхоз (раиси **З. Жалилов**, партия ташкилотининг секретари **Х. Ҳакимов**, бош агрономи **Й. Эшонов**). Бу колхоз 4050 тонна ўрнига 4300 тонна сабзавот, 800 тонна ўрнига 875 тонна картошка, 90 тонна ўрнига 142 тонна қовун тарвуз етказиб берган.

«Ўзбекистон ССР 40 йиллиги» колхози (раиси **Т. Мирзаев**, партия ташкилотининг секретари **Н. Саидов**, бош агрономи **И. Асадов**). Бу колхоз 2300 тонна ўрнига 3000 тонна сабзавот, 720 тонна ўрнига 1000 тонна картошка етказиб берган.

Ленин номли колхоз (раиси **Ғ. Умаров**, партия ташкилотининг секретари **Қ. Абдусаломов**, бош агрономи **Ф. Абдураҳмонов**). Бу колхоз 550 тонна ўрнига 580 тонна сабзавот, 270 тонна ўрнига 278 тонна картошка, 3310 тонна ўрнига 3400 тонна қовун-тарвуз етиштириб берган.

Оржоникидзе номли колхоз (раиси **С. Жўраев**, партия ташкилотининг секретари **Э. Раҳимов**, бош агрономи **Р. Юсупов**). Бу колхоз 3430 тонна ўрнига 3750 тонна сабзавот етиштириб берган.

КОЛХОЗДАН РАПОРТ КЕЛДИ

Калинин районидаги Генерал Собир Раҳимов номли колхоз аъзолари сабзавот, картошка ва қовун-тарвузни кўпайтириш учун йил бўйи фидокорона меҳнат қилдилар. Қишда совуқнинг қаттиқ келишига қарамай, эртаги экинлар кўчати яхши ўстирилди ва ўз вақтида далаларга чиқариб ўтқазилди.

Сабзавотни кўпайтиришда кўпйиллик тажрибага эга бўлган ана шу тажрибани ҳар йили ҳаётга тўла татбиқ этиб келаётган бу пешқадам хўжалик кишилари меҳнаткашларни сабзавот ва чорвачилик маҳсулотлари билан мўл-кўл таъминлаш ишида муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

Кўкламда ҳали экинлар энди экилаётганда давлатга 3880 тонна сабзавот, 402 тонна қовун-тарвуз, 220 тонна мева етказиб бериш юзасидан конкрет мажбурият олинган эди. Мана бугун шу топшириқ ошиғи билан бажарилди ва ғалаба рапортига имзо чекилди.

Шунингдек, колхозда давлатга гўшт, тухум ва жун етказиб бериш йиллик планлари ҳам муваффақиятли адо этилди.

— Биз маҳсулот топширишни қизғин давом эттирамиз, — дейди колхоз раиси Мақсудали Маъмуров. — пландан ташқари 1000 тонна сабзавот етказиб бериш юзасидан олган мажбуриятимизни ҳам бажарамиз.

ШОЛИ ДАВЛАТГА

ОБЛАСТИМИЗ РАЙОНЛАРИДА ШОЛИ ЎРИШ ВА ТАЙЕРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 17 ОКТЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(ПРОЦЕНТ ҲИСОБИДА)

Биринчи стун — районлар, **иккинчи стун** — ўримнинг бориши, **учинчи стун** — мавсум бошидан буён тайёрланган шоли.

Калинин	20,4	3.5
Янгийўл	12,9	1,5
Бўка	12,5	—
Бекобод	9,7	4,3
Юқори Чирчиқ	9.4	—
Оққўрғон	8,6	2
Ўрта Чирчиқ	3,2	0,3
Оржоникидзе	—	0,2
Бўстонлиқ	—	—
Область бўйича	8,5	1.9

ШАҲАР ИЖРОИЯ КОМИТЕТЛАРИДА

ЮБИЛЕЙ МАЖБУРИЯТИ ҚАНДАЙ БАЖАРИЛЯПТИ?

Чирчиқ шаҳар ижроия комитетининг яқинда бўлиб ўтган йиғилишида ижроия комитет раисининг ўринбосари А. Ф. Галочкин ижроия комитет бўлимлари томонидан В. И. Ленин юбилейи шарафига олинган социалистик мажбуриятларнинг бажарилишининг бориши тўғрисида доклад қилди.

Шаҳар ижроия комитетининг капитал қурилиш бўлими коллективи саккиз ойлик қурилиш-монтаж ишлари топшириғини муваффақиятли адо этди. Медицина билим юрти, 18-мактабнинг ўқув корпуси «яхши» ва «аъло» баҳолар билан фойдаланишга топширилди. Саккиз ой давомида бир неча минг сўмлик капитал маблағ ўзлаштирилди.

Шаҳарни ободонлаштириш соҳасида ҳам бир қатор ютуқлар қўлга киритилди. Бу соҳага 240 минг сўмлик маблағ сарфланди. Азотчи ва Қирғизистон кўчалари тўла реконструкция қилиб бўлинди. 15 километрлик водопровод қувурлари ётқизилди.

Архитектура, халқ маорифи, маданият бўлимлари ҳам ўз олдиларида турган вазифаларни муваффақиятли бажармоқдалар.

Ижроия Комитет йиғилишида эришилган ютуқлар билан бир қаторда турар-жой қурилишининг сустлиги, автобуслар бекатларининг ободонлаштирилмаётганлиги каби камчиликлар ҳам алоҳида кўрсатилди ва уларни бартараф этишга қаратилган тадбирлар белгиланди.

САВДО ХИЗМАТИНИ ЯХШИЛАЙЛИК

Савдо ва умумий овқатланиш корхоналари коллективлари аҳолига хизмат кўрсатишнинг прогрессив формаларини кўпроқ қўлланишга алоҳида эътибор беряптилар. Шу боисдан ҳам Чирчиқ шаҳрида савдо обороти ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 6 процент, умумий овқатланиш соҳасида эса 8 процент ошган.

Сўнгги уч йил ичида шаҳарда 112 ўринли 14 та янги магазин қад кўтарди. Шу йилнинг ўзида 36 ўринли иккита магазин ишга туширилди. «Роҳат» кафеси, 60 ўринли магазин ва Троицкий посёлкасида янги ошхона қурилиши тугалланай деб турибди.

Шаҳар ижроия комитетининг яқинда бўлиб ўтган сессиясида мана шу ютуқлар алоҳида тилга олинди. Сессияда «Чирчиқ торги» директори И. Ермичев доклад қилди. Сўнг савдо ва умумий овқатланиш бўйича тузилган доимий комиссия раиси Ғ Камолиддиновнинг қўшимча доклади тингланди.

Ҳали бу соҳада бир қатор камчиликлар ҳам бор. Шаҳар умумий овқатланиш корхоналарида тайёрланаётган таомлар хили кам, айрим ҳолларда маза-матраси йўқ овқатлар ҳозирланаяпти. Прогрессив иш методларини кенгроқ ёйиш соҳасида ҳам сусткашлик бор. Шунинг учун ҳам шаҳарда савдо обороти плани айрим соҳалар бўйича бажарилган бўлса-да, аммо тўлалигича адо этилмади.

Сессияда муҳокама қилинган масала юзасидан қарор қабул қилинди.

ҚИШ — ЖИДДИЙ СИНОВ

Ўтган йилги қаттиқ қиш ҳамма учун сабоқ бўлиши керак. Кўпгина хўжаликлар бундан тегишли хулоса чиқариб олиб, қишга ҳар томонлама пухта тайёргарлик кўрмоқдалар. Иситиш системалари тўла ремонтдан чиқарилиб, синовдан ўтказиляпти. Квартиралар ва ишлаб чиқариш участкалари ремонтлари барвақт тугалланаяпти. Чирчиқ шаҳар ижроия комитетининг бўлиб ўтган йиғилишида қишга тайёргарлик масаласи яна бир бор муҳокама қилинди.

Шаҳардаги бир қатор хўжаликларда қишга тайёргарлик намунали бораётган бўлса ҳам айрим жойларда бу масалага етарлича эътибор берилмаяпти. Шаҳар турар-жой коммунал хўжалиги бошқармаси бошлиғи П. Кабиров докладидан шу нарса маълум бўлдики, трансформатор заводи микрорайонида қозонхона ремонт талаб бўлиб ётгани ҳолда бу масала ҳеч кимни ташвишга солмаяпти. Мазут билан ишлайдиган қозонхона учун етарлича ёқилғи запаси ғамланмаган.

Иссиққа чидамли ва қаттиқ қотишмали металлар комбинати турар-жой посёлкасида ҳам аҳвол бундан яхши эмас. Бу ерда иссиқлик трассаси учун 1120 метр труба етишмай турибди. Эрта—индин ёғингарчилик бошланса бу иш яна ҳам чўзилиб кетиши мумкин. «Юбилей» турар-жой посёлкасида эса қозонхонанинг бир қатор қисмлари янгиланиши лозим.

Йиғилишда мана шу камчиликларни тезда бартараф этишга ва қишни пухта тайёргарлик билан кутиб олишга қаратилган қарор қабул қилинди.

ЭРТАГА ОЗИҚ-ОВҚАТ САНОАТИ ХОДИМЛАРИ КУНИ

ҲАММАСИ ЭЛ ДАСТУРХОНИГА

*

Пойтахтимиздаги «Ўртоқ кондитер фабрикасининг коллективи топшириқларни муваффақиятли бажаришга интилмоқда. Шу мақсадда меҳнат унумдорлигини тобора оширaётирлар. Суратда карамель цехи конвейерида қизғин иш пайтини кўриб турибсиз.

А. Абалян фотоси.

ХАЛҚ ХИЗМАТИДА

Озиқ-овқат саноати экономиканинг муҳим тармоқларидан бири ҳисобланади. Чунки у совет кишиларининг тобора ошиб бораётган талаб ва эҳтиёжларини қондиришга хизмат қилишга даъват этилган. Шунинг учун ҳам бу саноатни ривожлантириш, у ишлаб чиқараётган маҳсулотларнинг хилини кўпайтириш, сифатини яхшилашга муттасил катта эътибор берилмоқда.

Областимиз озиқ-овқат саноати йилдан-йилга тараққий этмоқда. Янги-янги корхоналар, ишлаб чиқариш қувватлари фойдаланишга топшириляпти, мавжуд завод ва комбинатлар реконструкция қилинмоқда. Ҳозир областимиз шаҳар ва районларида 50 га яқин йирик озиқ-овқат саноати корхоналари ишлаб турибди. Уларда меҳнаткашлар эҳтиёжлари учун юзлаб хил турли-туман маҳсулотлар ишлаб чиқарилмоқда.

Озиқ-овқат саноати ходимлари зиммасидаги вазифа жуда масъулиятлидир. Совет кишиларининг фаровонлиги кўп жиҳатдан уларга боғлиқ. Буни чуқур ҳис қилган озиқ-овқат саноати ходимлари меҳнаткашларнинг эҳтиёжларини ҳар томонлама қондириш йўлида тиним билмаяптилар. Белгиланган топшириқларни ўз вақтида ва зиёдаси билан бажариш, таъмли ва тотли маҳсулотлар ишлаб чиқаришни кўпайтириш, уларнинг сифатини яхшилаш мақсадида барча резерв ва имкониятларни ишга солишга интилмоқдалар.

Областимиз озиқ-овқат саноати ходимлари ҳар галдагидек эртага нишонланадиган ўз байрамларига муносиб тортиқлар билан келишмоқда. Маҳсулот реализация қилиш тўққиз ойлик плани муваффақиятли бажарилди. Ўнлаб хил янги озиқ-овқат маҳсулотларини тайёрлаш ўзлаштирилди. Қатор коллективлар беш йиллик планни муддатидан илгари бажариш, В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига олган ўз мажбуриятларини муваффақиятли адо этиш учун курашмоқдалар.

Корхоналар ўртасидаги социалистик мусобақа ва коммунистик меҳнат тантанаси учун кураш кўлами тобора кенгаймоқда. Моддий бойлик ишлаб чиқарувчиларнинг 95 проценти мусобақада актив иштирок этмоқда. Коммунистик меҳнат учун бошланган ҳаракат иштирокчилари сафида 10 мингдан ортиқ ишлаб чиқариш новаторлари бор. Қатор корхоналар, участка ва сменалар, цех ва бригадалар коммунистик меҳнат коллективи деган юксак номга сазовор бўлишган. 3685 киши эса коммунистик меҳнат зарбдорларидир.

Айрим корхоналар коллективлари Бутуниттифоқ ва республика бўйича бораётган социалистик мусобақаларда яхши натижаларга эришмоқдалар. Шу йилнинг биринчи квартали якунлари бўйича Тошкент тамаки фабрикаси, Тошкентдаги 1-нон заводи коллективларига Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳамда Узсовпрофнинг кўчма Қизил байроғи ҳамда биринчи даражали пул мукофотлари берилди. «Қуйи Чирчиқ» боғдорчилик-узумчилик совхози, 6-пиво заводи, тамаки фабрикаси коллективлари иккинчи квартал социалистик мусобақа якунларида ҳам биринчиликни олишга муваффақ бўлдилар.

Бундай илғор озиқ-овқат саноати корхоналари областимизда анчагина бор. Тошкентдаги 4-нон заводи, обинон ишлаб чиқарувчи комбинат, 2-пиво заводи, «Паркент», «Қорасув» боғдорчилик-узумчилик совхозлари илғорлар сафида боришяпти. Шуни қувонч билан таъкидлаш керакки, областимиздаги совхозлар озиқ-овқат маҳсулотлари етиштиришда яхши ютуқларни қўлга киритишяпти. Шу туфайли ҳам сўнгги уч йил ичида совхозлар бўйича сабзавот етиштириш 26 процент, мева 75, сут 26 процент кўпайди.

Байрамимиз арафасида Тошкентдаги обинон ишлаб чиқарувчи комбинат коллективи шаънига илиқ сўзлар айтгинг келади. Чунки бу корхона ишчи-хизматчилари зиммаларидаги вазифаларни сидқидилдан бажаришаяпти. Моддий ресурслардан тежаб-тергаб фойдаланишга алоҳида эътибор беришмоқда. Коллектив байрамга катта тортиқ билан келди. Тўққиз ойлик маҳсулот реализация қилиш плани 106,2 процент бажарилди. Қўшимча 189 тонна маҳсулот реализация қилинди.

Корхонада меҳнатни пухта ташкил этиш, ишлаб чиқариш маданияти ва саноат эстетикасини жорий этиш юзасидан кўрилган тадбирлар самараси ҳам хурсанд бўларлидир. Шу туфайли меҳнат унумдорлиги биринчи ярим йилликда белгиланганига қараганда 13 процент ошди. Минглаб сўмлик хомашё, материаллар, ёқилғи ва электр қуввати тежаб қолинди. Маҳсулот сифати эса анча яхшиланди. Коллектив маҳсулотни мажбуриятдаги 7 балли ўрнига 8,2 балли қилиб чиқармоқда. Товар маҳсулоти таннархи 1,9 процент камайди. Натижада пландагидан ташқари 69 минг сўмлик фойда олинди. Йиллик мажбуриятда эса йил давомида 50 минг сўмлик фойда олиш назарда тутилган эди.

Корхоналарнинг планлаштириш ва ишлаб чиқаришни бошқаришнинг янги системасига ўтиб ишлаётганлиги ҳам мавжуд қувватлардан унумли фойдаланишга ёрдам бермоқда. Чунки эндиликда ҳар бир ишчи, инженер-техник ходим ва хизматчи умумколлектив иш кўрсаткичларидан моддий манфаатдор бўлиб қолди. Коллектив қанчалик яхши ишласа унинг аъзолари ҳам шунчалик кўп наф кўрмоқда. Бу корхоналарда новаторлик ҳаракатининг кенгайишига, меҳнатни илмий асосларда уюштириш соҳасидаги ишларнинг кескин жонланиб кетишига ёрдам бермоқда.

Шуни очиқ эътироф этиш керакки, ҳали озиқ-овқат саноати корхоналари коллективлари фаолиятида камчиликлар ҳам йўқ эмас. Хўжалик органлари ва касаба союз ташкилотлари ишчи-хизматчиларнинг янада унумли ва сифатли ишлаши учун зарур бўлган барча шарт-шароитларни яратиб беришмаган. Социалистик мусобақани ташкил этиш ва унга раҳбарлик қилишда айрим ҳолларда расмиятчиликка йўл қўйилмоқда. Оқибатда қатор корхоналар давлат планларини бажармаяпти.

Биз бундан буён ишимиздаги ана шу камчиликларни бартараф этишга астойдил ҳаракат қиламиз. Барча коллективлар ўртасида социалистик мусобақани авж олдирамиз ҳамда унинг оммавийлигини таъминлаймиз. Улуғ доҳий туғилган куннинг бир асрлик тўйи шарафига олинган мажбуриятларнинг тўла-тўкис бажарилишига эришмоқ учун барча чораларни кўрамиз. Озиқ-овқат саноати ходимлари халққа хизмат кўрсатишни бундан буён ҳам ҳар томонлама яхшилашга ҳаракат қиладилар.

С. БОБОЕВА,
озиқ-овқат саноати ишчилари касаба союзи область комитетининг раиси.

МУНОСИБ СОВҒА

Коллективимиз байрамларни совғалар билан кутиб олишга одатланган. Бу гал ҳам шундай бўлди. Бутуниттифоқ Озиқ-овқат саноати ходимлари кунини яхши тортиқлар билан нишонлаяпмиз. Бунга эришиш учун ишчилар, инженер-техник ходимлар ва хизматчиларимиз фидокорона меҳнат қилдилар. Улуғ доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги юбилейи шарафига бошланган умумхалқ ҳаракатида актив иштирок этдилар.

Мусобақа жараёнида ишлаб чиқаришни такомиллаштиришга қаратилган жуда кўп янгиликлар амалга оширилди. Илғорлар тажрибаси бошқалар ўртасида кенг ёйилди. Шу туфайли ҳам тўққиз ойлик маҳсулот реализация қилиш плани муваффақиятли адо этилди. Асосий маҳсулотимиз ҳисобланган консервалар тайёрлашда дуруст кўрсаткичларга эришдик. Бу соҳадаги топшириқ 2,5 процент ортиғи билан адо этилди. Ўн минглаб сабзавот, мева, томат консервалари меҳнаткашларга етказиб берилди. Шу тўққиз ой ичида ҳар бир ишчи ҳисобига иш унумдорлиги 4,2 процент ортди.

Коллективимиз эришаётган бундай муваффақиятта деярли барча цехлар, бригадалар муносиб ҳисса қўшдилар. Коммунистик меҳнат бригадаси деган юксак номга сазовор бўлган тара ва қозон цехлари коллективлари ўзаро мусобақада пешқадамлик қилишмоқда. Корхонамизда келажак разведкачилари номини олиш учун бораётган курашда барча ишчи-хизматчилар актив иштирок этмоқдалар. 85 киши коммунистик меҳнат зарбдори деган юксак номга сазовор бўлган.

Завод цехларида меҳнати билан касбдошларини ҳам унумли ишлашга ундаётган ажойиб кишиларимиз жуда кўп. А. Альмяшева, Т. Паршева, Е. Маркова, А. Гребенникова ва бошқалар шулар жумласидандир. Бу меҳнатсеварлар нормани 120—150 процентдан адо этишяпти.

Эртага нишонланадиган байрамларини муносиб кутиб олаётган ишчи-хизматчиларимиз бундан буён ҳам янги-янги меҳнат зафарларини қучишга астойдил ҳаракат қиладилар. Чунки зиммамизга юксак мажбуриятлар олганмиз. Уни муваффақиятли бажариш ва меҳнаткашларга кўплаб сифатли консервалар етказиб бериш коллективимиз ҳар бир аъзосининг муқаддас бурчидир.

Ҳ. МУҲИДДИНОВ,
Тошкент консерва заводининг директори.

ЯНГИ ҚУРИЛИШ МАТЕРИАЛИ

Илгариги гипс қурилиш материали сифатида жуда ҳам кам ишлатилар эди. Чунки унга сув теккудек бўлса, увалaниб, майдаланиб кетарди.

Яқинда Тошкент транспорт инженерлари институтининг қурилиш материаллари кафедраси ва илмий-текшириш лабораториясида бир тажриба қилиб кўрилди. Унда гипс билан цемент аралашмасидан ғиштдан ҳам чидамли материал тайёрланди. Бунда тўлдирувчи сифатида керамзитдан фойдаланилди. Бу янги қурилиш материалидан 400—1100 килограммли йирик панелли блоклар тайёрлаш мумкин. Уни чидамлиги юқори бўлганлиги сабабли хона ажратгичлари ва уй қисмлари тайёрлаш учун ҳам ишлатиш мумкин.

Тошкент иссиқлик-энергетика маркази коллективи қиш мавсумига намунали тайёргарлик кўрмоқда. Бу ерда сувни кимёвий усулда тозалаш агрегатлари ва сув иситиш қозонларини монтаж қилиш ишлари тугалланди. Суратда: бошқарув пульти аппаратчиларидан А. Гриднева ва Л. Шевчуклар иш устида.

М. Нуриддинов фотоси.

БИОХИМИКЛАР АНЖУМАНИ

Шу йилнинг 20 октябрида Тошкентда олимларнинг яна катта бир анжумани бошланади. Бу сафар азим шаҳримизга мамлакатимизнинг атоқли биолог, медик ва қишлоқ хўжалик фанлари олимлари ташриф буюрадилар. Тошкентда биохимиклар жамиятининг II Бутуниттифоқ съезди ўтказилади.

Бундай катта илмий анжуманнинг серқуёш республикамиз пойтахтида ўтказилиши бежиз эмас: Чунки, қардош республикаларда бўлгани каби Ўзбекистонда ҳам биохимия фани кенг равнақ топди. Бу фаннинг қатор муҳим проблемалари чуқур тадқиқ этилиб, янги фикрлар илгари сурилди.

Ўзбекистон ССР Фанлар Академияси Биохимия институтида ҳам анчагина ишлар қилинди. Атоқли биохимик олим Ё. Тўрақулов бошчилигидаги илмий ходимлар, айниқса кейинги йилларда самарали илмий ишлар олиб бордилар. Олимнинг бўқоқ безини иод таъсири билан даволаш соҳасидаги тадқиқотлари илм-фан аҳлларига манзур бўлди. Бу касалликни радиоктив иод ёрдамида даволаш усули ишлаб чиқилди. Унинг самарали тадқиқотлари Америка, Англия, Франция, Дания, Швеция ва бошқа мамлакат биохимик олимларининг эътиборини ўзига тортди. Толмас тадқиқотчи самарали илмий ишлари учун Ленин мукофоти лауреатига сазовор бўлди.

Маълумки, 1964 йилда биохимикларнинг I Бутуниттифоқ съезди бўлиб ўтган эди. Ўтган қисқа давр ичида биохимия, айниқса молекуляр биология билимларида катта ўзгаришлар рўй берди. Бу фанлар билан бевосита шуғулланувчи янги илмий муассасалар барпо этилди, мавжудлари кенгайтирилди. Мамлакатимизнинг В. Энгельгардт, А. Браунштей, А. Баев, А. Палладин каби атоқли олимлари, айниқса биохимия фанини ривожлантириш ишига катта ҳисса қўшдилар.

Мамлакатимиз олимларининг биохимия ва молекуляр биология соҳасида эришган муваффақиятлари чет элларда ҳам машҳур. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвонига сазовор бўлган А. Опарин, А. Белозерский ва бошқалар биохимия фанининг жонкуяр намояндаларидир.

Биохимиклар жамиятининг II съездида қатор илмий докладлар тингланади. СССР Фанлар академиясининг академиги А. Н. Белозерскийнинг органик модда—«Нуклин» кислотаси ва унинг организм эволюцион тараққиёти жараёнида ўзаро боғлиқлиги» деган темадаги доклади катта илмий аҳамиятга эгадир.

Шуни ҳам таъкидлаб ўтиш керакки, съездда ўзбек олимлари ҳам бир қатор докладлар билан чиқадилар. Бу докладларда Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Биохимия институтида ўтказилаётган гормонлар биосинтези ва таъсир механизми, ғўзанинг мутация натижасида ва радиация таъсирида ўзгариши, биохимиявий фармакология соҳаларида амалга оширилаётган тадқиқотларнинг айрим натижалари ёритилади.

Съезд ишида Украина ва Белоруссия, Молдавия ва Грузия ва бошқа қардош республика олимлари ҳам ўз фикр ва мулоҳазалари билан ўртоқлашадилар.

Съезд кунларида 20 дан ортиқ секция ишлаб туради. Оқсиллар биохимияси, нуклин кислоталари кимёси, гармонлар биохимияси, физиологик актив моддалар кимёси, микроэлементлар биохимияси билимларига оид секцияларда қатор муаммолар ҳал қилинади.

Биохимик олимларнинг Бутуниттифоқ съезди биология фанининг турли тармоқларини, айниқса унинг биохимия, молекуляр биология ва биофизика соҳаларини янада ривожлантиришда муҳим омил бўлиб хизмат қилади.

Т. НАСИБОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Ўсимликлар экспериментал биологияси институтининг катта илмий ходими.

ЗАВОД РАЦИОНАЛИЗАТОРЛАРИ

Тошкент тракторсозлик заводи коллективи беш йилликнинг тўртинчи йилида меҳнат вахтасида туриб ишламоқда. Корхона азаматлари тўққиз ойлик маҳсулот реализация қилиш планини муваффақиятли бажардилар. Пландан ташқари бир неча минг сўмлик прицеп ва қишлоқ хўжалик машиналари учун эҳтиёт қисмлар тайёрланди.

Бундай ютуқларга эришишда завод рационализаторларининг ҳам озми-кўпми ҳиссаси бор. Корхонада бултур рационализаторлар киритган таклифлар ишлаб чиқаришга жорий қилинаётганлиги туфайли 192 минг сўм тежаб қолинган эди. Ўтган йилга нисбатан бу йил рационализаторлик сафи бирмунча ўсди. Ҳозир уларнинг сони 219 кишига етди.

Рационализаторлардан С. М. Ромалис бунга ўзининг муносиб улушини қўшди. Унинг ҳисобида 24 та таклиф бўлиб, улар 18 минг сўм самара беради. Ю. Собитов ҳам ўз ҳамкасбидан қолишмайди. У шу йил киритган таклифи ишлаб чиқаришга жорий этилгач, 3 минг сўм иқтисодий фойда берди. Бундан ташқари Ш. Каримов, И. Кругпов, В. Солтаев ўртоқларнинг таклифлари самараси ҳам яхши бўлди. Корхона коллективи янги йилдан «Т—28х4» маркали янги тракторни кўплаб ишлаб чиқаришга ҳозирлик кўрмоқда. Бу трактор илгаригиларидан анча фарқ қилади. Унинг қуввати 90 от кучига эгадир.

Ш. ШОАЛИМОВ.

* *

Бу кўпқаватли турар-жой бинолари Россия Федерацияси қурувчиларининг моҳир қўллари билан бунёд этилган. Пойтахтимиздаги «В-23» кварталида қардош бинокорлар кўплаб ана шундай бинолар қуриб бердилар.

А. Ким фотоси.

* *

БЕКОБОД районидаги 3-«Далварзин» совхози деҳқонлари ҳосилни тезроқ, йиғиб—териб олиш учун курашмоқдалар. Суратда: (чапдан ўнгга): совхознинг бош агрономи И. Мамадалиев, механизаторлардан И. Исмоилов, Б. Бўронбоевлар билан теримга тушиладиган далаларни кўздан кечирмоқдалар.

Н. Тўраев фотоси.

ПАХТАМИЗ ИШҚИ

Электр чироғлар қўйилган илиб,
Хирмон ёнидаги катта толларга.
Фурсатнинг зиқлиги яққол сезилиб,
Ҳатто уйқу бермас кампир—чолларга:
Пахтамиз ишқила юрак ёнади,
Пахтамиз ишқила дил қувонади.
Субҳидам бўлмасдан ҳамма далада,
Қуёш ҳам ишлайди деҳқон нафига.
Қисталанг, долзарб шундоқ паллада
Теримчи чақирар юртни сафига:
Пахтамиз ишқила юрак ёнади,
Пахтамиз ишқила дил қувонади.
Хирмонга барака бўлур бункерлар,
Бугун одам билан машина терлар.
Хазина бағрини очди кенг ерлар,

Майдонда кучингиз кўрсатинг шерлар:
Пахтамиз ишқила юрак ёнади,
Пахтамиз ишқила дил қувонади.
Одамнинг кимлигин кўрсатур майдон,
Бугун катта кураш, катта имтиҳон.
Майли қийналса ҳам баъзан ширин жон,
Ахир, жон куймаса, қаерда жонон:
Пахтамиз ишқила юрак ёнади,
Пахтамиз ишқила дил қувонади.
Чаноқлар лабида табассум, ханда,
Пахтазор гўёки қаҳ-қаҳ уради.
Қилинган меҳнатин ҳар ўйлаганда,
Кўнгил зўр хитоб янграб туради:
Пахтамиз ишқила юраклар ёнсин,
Пахтамиз ишқидан диллар қувонсин.

Ваъдага вафодор, танти, азамат,
Деҳқоннинг лафзидир ҳамиша ҳалол.
Бугун ҳар бир ўзбек, ҳар холис ният,
Миллионлар номидан дейди: Териб ол!
Пахтамиз ишқила юрак ёнади,
Пахтамиз ишқила дил қувонади.
Пойтахтнинг атанган, эй полвонлари,
Кўрсатинг кучингиз яна ва яна.
Интилинг ҳамиша ғалаба сари,
Жуда яқин қолди энг улуғ сана:
Пахтамиз — Ленинга улуғ совғадир,
Пахта майдони бу—қутлуғ пойгадир.

Ҳамид НУРИЙ.

ПЕШҚАДАМ РАЙОНДАГИ ҚОЛОҚЛАР

Оққўрғонликлар бу йил ҳам пахта йиғим-теримида пешқадамлик қилиш учун интилмоқдалар. Кўпгина хўжаликлар ёғин-сочинга қолмай даладаги ҳосилни тезроқ териб олиш, кўзланган марраға эртароқ етиб олиш учун мавжуд техника воситаларидан унумли фойдаланмоқдалар.

«Заря коммунизма», Ленин номли, Ҳамза номли, Навоий номли, «Озод», «Партия XXII сезди» сингар колхозлар бунга мисол бўла олади.

Шу кунларда Ленин номли колхозда терим агрегатлари жуда унумли ишламоқда. Ҳар бир машина билан кунига терилган пахта ўрта ҳисобда 5,9 тоннага тўғри келади. «Заря коммунизма» колхозида ҳар бир машина билан ўрта ҳисобда 5,5, Киров номли ва «Победа» колхозларида 5 тоннадан пахта терилмоқда.

Ҳозир Оққўрғондаги колхоз-совхозларда 855 машина ишлаб турибди. Шунинг учун Оққўрғон ҳозир олдинга ўтиб, ҳаммадан ўзиб кетди.

Районда донг чиқарган, теримда пешқадамлик қилиб ҳаммага танилган механик-ҳайдовчилар, бригада, звенолар, чевар теримчилар оз эмас.

«Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхоз партия ташкилотининг секретари Ғафурова бундай деди:

— Бизда мавсум бошидан бери машина билан 90 тоннадан 134 тоннагача пахта терган механик-ҳайдовчилар жуда кўп. А. Норматов ҳозиргача 134 тонна пахта терди. А Сулаймонов, Э. Қорочуй, Хотиб Содиқ, Х. Худойназаров, Чачи Субхи сингари йигитларимиз 90—100 тоннадан пахта териб ҳаммага намуна бўлмоқдалар.

«Заря коммунизма» колхозининг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ким Иля бошлиқ бригадада йиллик план 101 процент қилиб бажарилди. 52 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан шу кунгача 27 центнердан ҳосил йиғиб олинди. Бригаданинг звено бошлиғи механик-ҳайдовчи Олимжон Нуримқуловнинг ўзи 70 тонна пахта териб хирмонга тўкди.

«Ленинобод» колхозида ҳам йиллик план 70 процентдан ошиб кетди. Кунига 3—4 тоннадан пахта тераётган А. Қўшмуротов, Б. Шарипов, Х. Мустафоев, Р. Мирзалиев ва А. Назимов сингари механик-ҳайдовчилар оз эмас. Бундай илғорларни ҳар бир хўжаликдан топиш мумкин.

Бироқ терим суръатини яна ҳам тезлаштиришга ҳалақит бераётган, мавжуд имкониятларни ишга солмаётган хўжаликлар ҳам йўқ эмас. «Оққўрғон» ва Сегизбоев номли совхозлар районда энг йирик ва салмоқли хўжаликдир. Лекин бу совхозларда олиб борилаётган иш ҳеч кимни қаноатлантирмайди.

Маълумки, об-ҳаво ноқулай келган бу йилги шароитда қўл билан пахта теришга менсимай қараш, мавжуд ички кучлардан тўғри фойдаланмаслик катта хато. Афсуски, Сегизбоев номли совхозда 1300 кишидан бор-йўғи 349 киши теримда қатнашяпти. Уларнинг бир кунлик терган пахтаси 36 килограммдан ошмаяпти. «Оққўрғон» совхозида ҳам аҳвол бундан яхши эмас. Теримчилар ишга тўла жалб этилмаган. Иш унуми паст. Совхоз партия ташкилотининг секретари Убайдуллаева бу аҳволнинг аниқ сабабларини ўрганиб ҳам чиқмаган.

«Коммунизм» колхозига ёрдамга келган 1041 кишининг ҳар бири ўрта ҳисобда 33 килограммдан пахта терган ҳолда, колхозчиларнинг терган пахтаси 28 килограммдан ошмаяпти. Бир нарсага тушуниб бўлмайди. Ўтган йили колхозда меҳнат қилиб ҳақ олганлар 651 киши. Колхоз партия ташкилотининг секретари Жуман Элчибоев эса колхозимизда 544 киши бор дейди. Лекин шунга қарамай теримга чиқаётганлар 317 кишидан ошмаяпти. Айрим хўжаликларда юз бериб келаётган шу каби аҳволлар районнинг яна илгари кетишига салбий таъсир қиляпти.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг Мурожаатида ҳам барча ишга яроқли кишиларни теримга сафарбар этишга чақирилади. Унда «Меҳнат қилишга қобилиятли ҳар бир киши бугун далада, пахта терувчилар сафида бўлиши керак», дейилади. Юқоридаги хўжалик раҳбарлари бу чақириқдан тегишли хулоса чиқаришлари, ишда жиддий бурилиш ясашлари лозим.

Б. ХАЛИЛОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

— Пахта терсанг тоза тер, чаноғида қолмасин, деган ашулани айтгани айтган-у, манави қилган ишини қаранглар-а.

А. Ҳолиқов чизган расм.

Халқаро аҳвол

ЧССР ФЕДЕРАЛ МАЖЛИСИНИНГ БАЁНОТИ

ПРАГА. 15 октябрь. (ТАСС). Чехословакия Социалистик Республикаси федерал мажлисининг Халқ палатаси ва Миллатлар палатаси 15 октябрда ўтказилган қўшма йиғилишида федерал мажлиснинг илгариги миллат мажлиси ва унинг президиуми томонидан 1968 йил 21 августдан 28 августгача қабул қилинган қарорлар ва ҳужжатлар ҳақидаги баёнотини маъқуллади.

Федерал мажлис, дейилади баёнотда, шуни қайд қиладики, миллат мажлиси президиуми ва миллат мажлиси томонидан 1968 йил 21 августдан 28 августгача қабул қилинган барча қарорлар, баёнотлар, резолюциялар ва хатларнинг асосий қисмлари Республика конституциясига, Чехословакия Социалистик республикасининг халқаро мажбуриятларига, пролетар интернационализми принципларига ва бинобарин Чехословак халқининг ҳаётий манфаатларига зиддир.

Шу сабабли Чехословакия Социалистик республикасининг федерал мажлиси ана шу қарорлар, баёнотлар ва хатларнинг ҳаммасини бекор қилади.

Чехословакия Социалистик Республикасининг федерал мажлиси шуни қайд қиладики, Чехословакия Социалистик Республикасида социализмни ҳимоя қилиш манфаатлари, антисоциалистик, ўнг ва контрреволюцион кучларга қарши кураш манфаатлари иттифоқчилар қўшинларининг Чехословакия территориясига киришини тақозо этди.

ПРАГА, 16 октябрь. (ТАСС). Халқ палатасида ва миллатлар палатасининг қўшма йиғилишида Далибор Ганес Чехословакия Социалистик Республикаси федерал мажлисининг раиси қилиб, С. Пеннигерова Федерал мажлис раисининг биринчи ўринбосари қилиб сайланди.

Федерал мажлис раисининг ўринбосари К. Нойберт Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети А. Дубчекни Федерал мажлис раиси лавозимидан ва И. Смрковскийни Федерал мажлис раисининг биринчи ўринбосари лавозимидан чақириб олиш ҳақида қарор қабул қилганлигини эслатиб ўтди. Ана шу қарорга мувофиқ, уларнинг ҳар иккови ариза бериб, ўз лавозимларидан воз кечишди.

МУҲИМ ЭКСПЕРИМЕНТ

● ВАРШАВА, 16 октябрь. (ТАСС). Совет Иттифоқининг янги эксперименти — космосда пайвандлаш ишларининг ўтказилганлиги тўғрисидаги хабар бугун халқ Польшасининг шаҳар ва қишлоқларига яшин тезлигида тарқалди.

Польша Фанлар академиясининг президенти Януш Грошковский ТАСС мухбири билан суҳбатда бундай деди: «Бу эксперимент Совет фанининг ғоят катта муваффақиятидир. Ана шу муваффақият илмий жиҳатдангина эмас, балки шунингдек амалий жиҳатдан ҳам катта аҳамиятга эгадир. Металларни пайвандлаш соҳасидаги мутахассис олим сифатида мен мана шу ғоят муҳим экспериментнинг қандай аҳамиятга эга эканлигини айниқса равшан тушуниб турибман. Бунинг устига эксперимент қийин космик шароитда ўтказилди. Бу эса бир томондан «Союз» типидаги кемаларнинг юксак техника билан қуроллантирилганлигидан ва иккинчи томондан Совет космонавтлари билан инженерларининг ҳар томонлама чуқур малакага эга эканлигидан далолат бермоқда.

● СОФИЯ, 16 октябрь. (ТАСС). Парвоз программасини тўла бажарган «Союз-6» космик кемасининг муваффақиятли равишда ерга қўнганлиги тўғрисидаги хабар радио орқали эшиттирилди.

Обзорчилар ўз шаҳарларида космосга биринчи бўлиб чиққан Совет кишиларининг ажойиб ғалабага эришганликларини таъкидламоқдалар.

● БУХАРЕСТ, 16 октябрь. (ТАСС). «Союз-6» кемасининг экипажи илмий тадқиқотлар программасини муваффақиятли тугаллаганлиги ва унинг эсон-омон ерга қўнганлиги тўғрисидаги хабар дарҳол Бухарест радиоси орқали эшиттирилди. Вакуум ҳамда вазнсизлик шароитида металларнинг биринчи марта автоматик пайванд қилиниши Совет фанининг оламшумул аҳамиятга эга бўлган катта муваффақиятидир, бу иш парвоз программасида кўзда тутилган эди, деди ТАСС мухбирига Бухарест обсерваториясининг директори И. К. Синджеорзан.

Шуни таъкидлаб ўтиш керакки, деди у, Совет космик кемаларининг программаси қуруқ шовқин-суронга эмас, балки илмий тадқиқотларга асосланганлир. Бу тадқиқотларнинг натижалари эса космосни янада ўзлаштириш учун зарур шартдир.

ВАРШАВА ШАРТНОМАСИДА ҚАТНАШУВЧИ ДАВЛАТЛАР АРМИЯЛАРИ ШТАБЛАРИНИНГ МАШҚЛАРИ ТАМОМ БЎЛДИ

БЕРЛИН. 16 октябрь. (ТАСС). АДН агентлигининг хабар беришича, Польша, Чехословакия Халқ армияси, ГДР миллий халқ армияси ва СССР Қуролли кучлари қўшинлари штабларининг машқи бугун тамом бўлди.

Машқлар Варшава шартномасида қатнашувчи давлатлар армияларининг биргаликда оператив ҳаракат қилиш методларини янада такомиллаштиришга ҳамда жанговар ҳамкорликларини мустаҳкамлашга имкон берди.

АГРЕССОРГА ЗАРБА БЕРИЛДИ

ҚОҲИРА, 16 октябрь. (ТАСС). МЕН агентлигининг хабар беришига қараганда, Бирлашган Араб Республикаси қуролли кучларининг вакили қуйидагиларни айтди: Исроил самолётларининг бир группаси кеча маҳаллий вақт билан эрталаб соат 10 да Мисрнинг Сувайш канали шимолий секторидаги позицияларини иккинчи марта бомбардимон қилишга уриниб кўрди.

Исроилнинг ўн самолёти маҳаллий вақт билан эрталаб соат 11 да каналнинг жанубий секторида Миср қўшинларининг позицияларига ҳужум қилди. Бирлашган Араб Республикасининг зенит артиллерияси ҳамда авиацияси ўз ҳаракатларини ҳамжиҳатлик билан олиб борганлиги натижасида душманнинг бир самолёти уриб туширилди.

* * *

БАЙРУТ, 16 октябрь. (ТАСС). Фаластин бирлашган қўмондонлигининг бу ерда эълон қилинган ахборотида бундай дейилади: «Фатх» партизан отрядлари 14 октябрда Исроилнинг Умм Тут ва Тал-Занбакия районида (Иордан водийсининг шимолий қисми) мустаҳкамланган икки пунктига қўққисдан ҳужум қилдилар. Ана шу операциялар давомида исроилликларнинг аскарлари ва техникасига катта талофат етказилди.

КАМЕРУН ғарбида жойлашган Бамент районида мамлакатда биринчи бўлиб бадиий ўймакорлик кооперацияси ташкил этилди. Халқ наққошлари турли миллий буюмлар ясашмоқда. Суратда: уста наққош ёғочдан ишланган миллий буюмга зеб бермоқда.

В. Корочанцев фотоси. (ТАСС).

САБЗАВОТ ПЛАНИ БАЖАРИЛДИ

Янгийўл районидаги Свердлов номли колхоз сабзаводкорлари ҳам давлатга йиллик сабзавот сотиш планини муддатидан илгари бажардилар. Улар тайёрлов пунктларига 3170 ўрнига, 3207 тонна турли маҳсулотлар етказиб бердилар. Қовун-тарвуз ва мева сотиш планлари ҳам ошириб бажарилди. Колхоз сабзаводкорлари яна 530 тонна маҳсулот сотишга аҳд қилишган.

ДАМАЧИ БАЛИҒИ

Калинин районидаги «Дамачи» балиқчилик хўжалиги ташкил этилгандан бери эл дастурхонига кўплаб балиқ етказиб берди. Биргина ўтган йили хўжалик коллективи шаҳар аҳолисига 3930 центнер балиқ жўнатди. Бу планда белгиланганидан 330 центнер ортиқдир.

«Дамачи» балиқчилари йил бошида зиммаларига катта мажбурият олдилар. Планда белгиланган 4 минг центнер ўрнига 4500 центнер балиқ етиштиришга аҳд қилдилар.

Коллективнинг бу йилги мажбурияти ҳовузлардаги балиқларни ҳар йилгидек ҳам яхшироқ парвариш қилиш билан меҳнаткашлар дастурхонига кўплаб балиқ етказиб беришдир.

Балиқчилар ўз аҳдларининг устидан чиқа оладиларми? Яқинда биз шу саволга жавоб олиш ниятида балиқчилар ҳузурида бўлдик. Тажрибали балиқчи, 2-бригада бошлиғи Худойберди Раҳимов билан биргаликда кўлларни айландик.

Узоқдан бир-бирига улашиб кетган кўллар кўзга ташланади.

— Мана, шу кўлларнинг учтаси бригадамизга қарашли, —дейди Худойберди ака. — План бўйича бу йил 1260 центнер балиқ олишимиз лозим. Шунинг учун йил бошидан бери тажрибамизни ишга солиб ишлаяпмиз.

— Мана шу оқ амурларни эрта баҳор келтириб ташлаганимизда ҳар бири ўртача 60 грамм атрофида эди, — дейди бригадир. Планда белгиланганидек ҳозир бу балиқларнинг ўртача вазни 500 граммга етиши лозим эди. Шу кунларда эса боқилаётган балиқларнинг ўртача вазни 1000—1200 граммдан кам келмайди. Ҳозирги мўлжалимиз бу йил камида 1400 центнердан ортиқ балиқ олишдир.

Бу ишда Носир Мамажонов, Ортиқ Хўжамаҳмудов бошлиқ бригада балиқчилари пешқадамлик қилишяпти. Биз азамат «Дамачи» балиқчиларига «Тўрингиз доимо тўлиб чиқсин!» деймиз.

А. ҲУСАНОВ,
С. САИДҚОСИМОВ.

ЮСУФ ШОМАНСУР ўндан ортиқ шеърий китобнинг автори. 1968 йилда Москвада шоирнинг «Пиёла» ва Қирмизи олма» шеърий манзумалари босилиб чиқди. Юсуф Шомансур бир қанча йирик достонларнинг ҳам муаллифи. «Қонсиз фожиа», «Қаватлар қўшиғи», «Қўш юрак» сингари поэмалари китобхонларга яхши танишдир.

Аммо, шу вақтгача Ю. Шомансур проза билан деярли шуғулланмаган эди. У яқинда бу жанрда ҳам қалам тебратиб «Қора марварид» романини яратди. Унда ФАРҒОНА ВОДИЙСИ нефтчиларининг қайноқ ҳаёти ҳикоя қилинади. Роман қаҳрамонлари асосан ёшлар бўлиб, улар ҳаётда ўз мавқеларини топишга, эртанги кунда яна ҳам мазмунли яшашга интиладилар.

Роман келгуси йили «Шарқ юлдузи» журналида босилади. Қуйида романдан парча ўқийсиз.

ҚОРА МАРВАРИД

Нефтчилар бориб ишлайдиган жой марказдан бир неча километр нарида. Эрта тонгда чойхонанинг олдида одам уймалашади. Ишчилар тўп-тўп бўлиб вахта машинасига минадилар-да, гунгур-гунгур қилишиб жўнайдилар. Оқила бугун сал бўлмаса вахта машинасидан қолиб кетаёзди, машина энди қўзғолган ҳам эдики, шофер Беқамчининг қулоғига ингичка, жарангли овоз эшитилди.

— Ҳай, тўхтанг, амаки, тўхтанг!

Қиз бесўнақай юк машинасига осонликча миниб ололмади, ўтирганлардан бири туриб, унинг билагидан тортиб чиқарди.

Оқила практика ўтказаётган йигирма учинчи қудуқ конда энг чуқур, энг ўжар қудуқлардан биттаси. Бу қудуқ икки марта аварияга учраган бўлиб, бир қанча трубаларни, асбоб-ускуналарни ишдан чиқарган. Қиз бу қудуқ таржимаи ҳолини синчиклаб ўрганиб чиқди. Ҳар куни вишка ёнидаги будкага кириб олиб йигирма учинчи қудуқ тарихи ёзилган журнални берилиб ўқиди. Тушунмаган ерларни мастер Бағир оғадан сўраб-сўраб билиб олди. Ўзи тутган чарм муқовали, қирқ саккиз варақли катак дафтарга миясида пайдо бўлган фикрларни бирма-бир ёзиб борди.

Баъзан эса ташқари чиқиб пармакашларнинг ишини кузатди. Муздек шабада танга тегиб турса ҳам қуёш ҳарорати тупроқни ёндириб юборганди. Яланг оёқ юриб бўлмасди, тупроққа тухум кўмиб пиширса бўларди. Вишка темирларига билмасдан қўл тегиб кетса жаз-жаз этиб куйдирарди. Ҳали кон шароитини тузукроқ ўрганмай туриб бу ер жаннат экан деб хулоса чиқарганига Оқила ич-ичидан нам тортди. Айниқса, вишканинг тепасига чиқиб ишлайдиган верховой ишчига қийин, қоқ тепасидан офтоб уриб туради, баданини жиққа-жиққа тер, ҳар битта труба унинг қўлидан ўтади. Пастдаги ишчилар ҳам қўллари қўлга тегмай ишлайдилар, ҳаммасидан ҳам парманинг ейилиб кетавериши ёмон, қарасанг кузни ҳам кесиб юборгудай ялтираб турган олмос тишли долота икки-уч метр ер ковлангач, бўзга тишлатиб тортилган илоннинг оғзидай сип-силлиқ бўлиб қолади. Ана шу долотани алмаштириш учун бутун колоннани—трубаларнинг ҳаммасини ташқарига чиқариш, трубабурга янги тиш ўрнатиш керак. Шу зайлда тўққиз юз, минг метр, гоҳо бир минг беш юз, икки минг метр ер қазиб нефтнинг кўзи очилади.

Аммо working кончилик ҳунари қанча машаққатли бўлса, шунча завқли ҳам эди. Оқила ҳали бирор нефть фонтанини, нефтчиларнинг шодликдан бир-бирларининг юзига-кўзига нефть балчиғини чаплаб ҳазиллашганини ўз кўзи билан кўргани йўқ. У тўққиз юз саксон беш метр қазилиши керак бўлган қудуқнинг энди ўн уч метри қазилган пармакашларнинг қиёфасида ўша узоқ шодликнинг, суронли қаҳқаҳанинг шарпасини яққол кўриб турарди. Коннинг романтикаси қизни севимли йигитнинг бақувват қўлларидай қучган эдики, қиз бу оғушда яйрар эди. Бригадада қиз боланинг пайдо бўлиши пармакашларни хушнуд этди: будкада ёқимли атр ҳиди димоққа уриладиган бўлди, сочилиб ётадиган ҳар хил омбурлар, болғалар будка деворига илиб қўйиладиган бўлди, чой ичиладиган кружкалардан доғ-дуғлар йўқолди. Аёл қўли теккан, аёл оёғи етган жой экани шундоқ сезилиб турадиган бўлди. Пармакашларнинг ёшроқлари, гарчи, Оқиладан уч-тўрт ёш катта бўлсалар ҳам, уни «опа», «Оқила опа» деб ҳурмат қилишарди. Фақат умрида бировга «сиз» демаган шаддот Беқамчи (унинг асли оти нималигини ҳеч ким билмасди, кимдир қачондир «учқур шофер» деган маънода унга шу лақабни қўйиган. Шу бўйича ўзи ҳам кўникиб, ҳатто фахрланадиган бўлиб кетган) тилини тишлаб қолди. «Опа» десинми? Ўлса ҳам айтмас! Беқамчи охири йўлини топди: «дўстим Оқила», «дўстимиз Оқила» дейдиган бўлди унинг юзига. Аммо орқасидан гапирганда «макиён келмадими», «макиёнга сув келтираман» деб гапирарди. Шериклари унинг қорни демай, биқини демай, мушт туширишарди. Лекин барибир ўрганган кўнгил ўртанса қўймасди. «Ишқилиб ўзи ё Ҳикмат эшитиб қолмасин, калланг оғирлик қилмаётган бўлса, эҳтиётингни қил, бола» деб охирги қаттиқроқ муштни туширишди-ю, кейин индамай қўйишди. Бағир оға эса Оқилани оталик меҳри билан эъзозларди. «Чўх яхши гиз-да, отиниям топиб қўйянлар» деб унинг тўғрисида тўлиб-тошиб, куйиб-ёниб сўзларди. Кекса кончи Бағир оға ўз тажрибаларини, Баку, Чимён конларида кўрган-билганларини сўзласа, фақат Оқила эмас, ҳамма нефтчилар ҳам берилиб тинглашарди. «Чолнинг ўзи битта кон, битта ғазна» дейишарди, уни таърифлаганда.

Оқила бугун ҳам ишдан қушдай енгил бўлиб, дили ёришиб қайтди. У кичкина бир янгилик топса ҳам, бригададагиларга арзимаган бир яхшилик қилган бўлса ҳам, ўзини қўйишга жой тополмасди: бундай пайтларда унга эртанги кун яна бир қувонч, бир эзгулик келтиришига ишонар ва бора-бора бирор фойдали одам бўлиб етишаман мен ҳам деб ўзидан ўзи мамнун бўлиб қўярди.

Ҳикмат акам нима қилаётганикин? Мажид-чи? Тағин тўйма-тўй ашула айтиб юрган бўлса-я, практикага чиқмаяпти дейишаётганди? Нега бунақа қиларкин, унинг яхши одам бўлишини жуда хоҳлардим? Қизиқ, мени олганда тузалармиди? Вой, жинни, вой жинни, нима деб алжираяпман, ўл жинни, ўл жинни, Оқил жинни...

Қиз шу хаёл билан ётоқхона остонасига энди қадам қўйган эди, орқадан таниш овоз эшитилди. Бу Ҳикмат эди. Салом йўқ, алик йўқ, «юрармишсиз» деди. Йигит нафаси ичига тиқилиб.

— Қаёққа?

— Кейин биласиз, кейин хурсанд бўласиз!

— Айтмасангиз бормайман, — деди қиз ноз билан қош чимириб. Оқила бирор пастқамга судраяпти деб ўйлаганди, ундай бўлиб чиқмади.

— Бўлгуси... айтаверайми,— деди Ҳикмат...— Қайнанангиз чақиряптилар...

— Вой ўлай... Қандоқ бордим, қайси юз билан...

— Ахир кўринишингиз керакми...

Оқила оёғининг учи билан ер чизиб қолди.

— Шу аҳволда-я, ҳамма ёғим... —деди кейин йиғламсираётгандай пачоқ товушда,— бошқа куни бораqолай...

— Ҳеч қиси йўқ, менга ёқсангиз бўлди, кампир одам кийимингизга қарармиди...

— Шундаям...

— Хўш, нима дей бориб, шунақа-шунақа, дейми?

— Вой нега... Тўхтанг, сиз кетаверинг... Кийиниб Ўктамой билан борамиз. Вой, қандоқ бораман...

Ҳикмат шартта қўлини силтади-да, жўнаб кетди. Оқила кириб ювиниб таранди-да, шу ерда ортирган дугонаси, лаборант Ўктамойникига кириб борди. Дугонаси илгаридан Рухсора холамникига олиб бораман, вой, жудаям яхшила, вой ўртоқ, бахтли экансан,

(Давоми 4-бетда).

ОБЛАСТЬ янгиликлари

РАҲМАТ СИЗГА, ҚАРДОШЛАР!

Краснодарлик биродарларимиз тошкентдаги қурилиш ишларини тамомламоқдалар. Улар ўтган давр мобайнида пойтахтимизда ажойиб иморатлар бунёд этдилар. Қардошлар қўли билан Чилонзор ва шаҳар марказида учта 9 қаватли, 4 та тўрт қаватли, 19 та коттеж ва 140 ўринли болалар боғчаси қад кўтарди. Улар 4 миллион 400 минг сўмлик иш бажаришди.

Қардошларимиз яратган кўркам квартираларда ҳозир юзлаб тошкентликлар истиқомат қилмоқдалар. Бу иморатлар ўзининг гўзаллиги ва шинамлиги билан бошқалардан ажралиб туради.

Дустларимиз меҳнати партия ва ҳукуматимиз томонидан муносиб қадрланди. Бинокорлардан Феодор Костянов, Нина Спицина каби ўртоқлар ҳукумат орден ва медаллари билан мукофотландилар.

ПАХТАКОРЛАР ХИЗМАТИДА

Янгийўллик ҳаваскорлар шу кунларда уч группага бўлиниб, район колхоз ва совхозларига чиқиб кетдилар. Улар бой программада концерт репертуарини тузиб олишган. Ҳозир дала шийпонларида ва клубларида ўз санъатларини қишлоқ меҳнаткашларига намойиш қилмоқдалар. Х. Нурматова, Х. Хўжаев, Ж. Алиев каби ёш санъаткорлар хизматидан айниқса пахтакорлар мамнун бўлмоқдалар.

Район матлубот жамияти ходимлари ҳам ҳозир иш жойларини дала шийпонларига кўчиришган. Кўчма дўконлар куни бўйи ишлаб турибди. Алоҳида автолавкалар энг узоқ участкаларга ҳам бориб колхозчилар учун керакли моллар билан савдо қилмоқда.

ЛОЙИҲА ТАЙЁР

«ТашЗНИИЭП» институти лойиҳачиларидан Ф. Церфас ва В. Орловский ўртоқлар янги лойиҳани тўла чизиб бўлдилар. Бу лойиҳа асосида 2—«Шимолий-шарқ» массивида етти қаватли 270 ўринли туғруқхона биноси қад кўтаради.

Лойиҳа авторлари замонавий бинокорлик материалларидан кенг қўлланишни кўзда тутганлар. Бу туғруқхона Иттифоқимиздаги мавжуд туғруқхоналардан кўпгина афзалликларидан фарқ қилади. Шунинг учун лойиҳа қардош бинокорларда ҳам катта қизиқиш туғдиряпти.

Кенг ва ёруғ палаталарда ҳавони мўътадил сақлаб турадиган вентиляторлар ўрнатилади. Бинонинг биринчи қаватидаги залга бир неча видиотелефон кабиналари ўрнатилади. Кўзи ёриган аёллар ва янги меҳмонларни йўқлаб келган қариндош-уруғлар шу видиотелефон хизматидан фойдалана оладилар.

Ҳозирги кунда институт лойиҳачилари яна бир қатор бинолар лойиҳаси устида қизғин иш олиб бормоқдалар.

Академик Р. Р. Шредер номли боғдорчилик, узумчилик илмий — текшириш институтининг ходимлари парвариш қилган беҳи дарахтлари серҳосил бўлди. Гектар ҳисобига 60 центнердан ошириб беҳи узиб олинаётир. Суратда: Хожия Икромова ва Зоя Прокопенколар иш устида.

Н. АБДУРАСУЛОВ фотоси.

ЯНГИ ШЕЪРЛАР

З Е Б О (Ҳазил)

Келди қошимга ажаб, бир нозанин сухсургина,
Оҳу кўзда меҳр тўла, сочлари қўнғиргина.
Ҳолу аҳволим сўраб, у қўлларимдан ушлади,
Мен эдим ҳайратда-ю, дук-дук юрак «қурғургина».
Қўлга олди ихтиёрим, тоқату сабримни ҳам,
Бунча зебо, бунча дилбар, меҳрибондир бу санам
Билмадим, қайдан ўзи учраб, турардик кун аро,
Лол этиб ширин сўзи, қумсаб қолардим дамба-дам.
Бир висол сўрмоқни истар бу юрак «қурғургина»,
Сўзлаёлмас тилларим банд айлади сухсургина.
Билмадим сезгайму ҳолим, илтифот этмасмикин?
Руҳ тетик, меҳримни олган, меҳрибон дўхтиргина.

В А Т А Н

Меҳрибоним сен, Ватан, обод шаҳар, боғинг билан,
Боғ не у? Чўлу биёбон обод қишлоғинг билан.
Сен гўзал инсон билан, инсон яшайди сен билан,
Денгизинг, конинг гўзал ҳам кўкўпар тоғинг билан.
Мевазорингдан томар шаҳду шакар, болу асал,
Шу сабабдан сен азиз ҳар тоза япроғинг билан.
Ҳар гиёҳингдир шифокор, бўлди инсон баҳраманд,
Тўтиёсан жонажон ҳар зарра тупроғинг билан.
Хасталарга сен даво бергувчидирсан доимо,
Сув, қуёш, форам ҳаво ямяшил ўтлоғинг билан.
Битта Мардонинг манам қалбимда бордир зўр ишонч,
Коммунизм деб аталган яшнаган чоғинг билан.

Мардонқул МУҲАММАДҚУЛОВ.

ТЎРСУНОЙЧИ ҚИЗГА

Мардонавор қизни жасорати келишган,
Бахт йўлини очишда иродаси келишган,
Ҳар соҳада кашфиёт башорати келишган,
Шону-шарафли бахту саодати келишган.
Озод Ватан ишқида ишлар мудом сидқидил
Чарчаш нима йўқдир кечаю-кундуз дадил,
Вазифасин улуғлаб иш бошида муттасил,
Зафарга бел боғласа шижоати келишган.
Эл олқишига бўлган шундоқ киши сазовор,
Нодирлиги ягона халқ ичида бахтиёр,
Обрў қозонди ишлаб меҳнатда бўлди илғор,
Ибрат учун барчага шу одати келишган.
Йўллади ҳур Ватанга меҳнатидан армуғон,
Севгисин бундоқ кишин ер юзи аҳли жаҳон,
Назмида Холис уни васфини қилган баён,
Матонати ғайрати, маҳорати келишган.

Шароф ҚОБУЛОВ,
пенсионер.

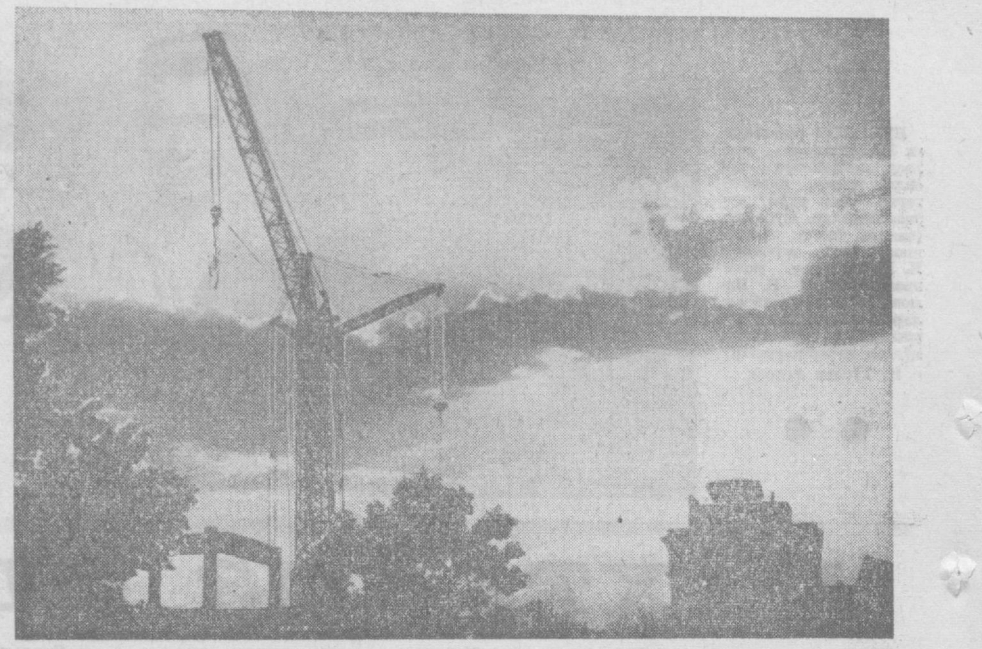

Тошкент Давлат университетининг бош корпуси қурилишида.

Х. Маъдиев фотоэтюди.

О Н А М Г А

Эрта тонгда, шафақ қошида
Онам меҳри мени этар лол.
Эркалатиб, авайлаб-асраб,
Онажоним —
бир умрга қол!
Қалб соҳиби, дилим қўзгуси
Сенла бахтим порлар жаҳонда.

Онажоним меҳрингла ҳар кун,
Қувонаман боғу-бўстонда.
Тилинг болу, қўлинг гул она,
Ҳаётимнинг асл боғбони.
Қалбинг кенгдир мисоли бўстон,
Сен бахтимнинг нурли жаҳони.

ШОҲИДА УМАРХЎЖАЕВА.

ҚОРА МАРВАРИД

(Боши 3-бетда).

Ҳикмат ҳам яхши йигит, онаси ундан ам яхши, кўрасан ўртоқ, деб юрарди. Рухсора холанинг таклифини эшитиб Ўктамойнинг жони кирди.

— Бўлди, бўлди, ҳозир алжирайсан, кетдик, юр кетдик,— деб Оқила дугонасининг оғзига кафтини қопқоқ қилди.

Рухсора хола ҳақиқатан ҳам нуроний хотин экан; узун оқ кўйлак, бошидаги оқ дока рўмол, рўмол тагидан янги ёққан қордай бўлиб кўриниб турган оқ сочлар— ҳамма, ҳаммаси унинг қиёфасини салобатли, файзли қилиб кўрсатарди. Аммо хола сипо кўринса ҳам, ширин сўз, очиқ-ёриқ бир аёл экан. Қизларнинг елкасига қоқаркан, хола юзи тўла табассум билан деди:

— Вой келинглар, келинглар, азиз меҳмон бўлинглар, Ўктамойхон, Оқилахон иккаласи бир жахон. . :

Қизлар тортинишни ҳам унутиб қаҳ-қаҳ уриб кулиб юборишди. «Холам шоир хотинлар» деди Ўктамой ҳамон кулгидан тўхтамай, оддий гапниям шеър қилиб гапирадилар. Қайнаб турган самоварни кўтариб келган Ҳикматга ойисининг шоир хотинлиги бачканароқдай туюлдими, ишқилиб қулоқларигача қизариб, миқ этмай ўтирди. Ўктамой чойни ҳам ўзи қуйди, гапни ҳам ўзи гапирди. Охири навбатни холага ошириш учун деди:

— Холажон, Навоийни нега Навоий қўйишган, шу тўғридаги чўпчагингизни айтиб беринг.

Хола тараддудланиб Ҳикматга қараб қўйди, афтидан ўғли онасига «кўп гапирманг» деб тайинлаб қўйганга ўхшарди. Оқила, «майли эшитайлик Рухсора ойи» деб кўзларини дастурхон четидан хиёл кўтариб қаради. Холага Оқиланинг ўз номини айтиб сўзлагани ёқмаган бўлса ҳам «ойи» қўшимчаси ҳам борлиги учун унинг гуноҳидан ўтди. «Ўзинг-ку Оқиласан, ҳозирча лақиллайсан, келин бўлиб тушганда ойи деб чақирасан» деб дилидан ўтказди хола. Ҳатто ичида, ўзича фикрлаганда ҳам сўзлар бир-бирига жуфтланиб, қофияланиб келарди унинг миясига.

Ўртадаги ноқулай жимликни Ҳикмат бузди. «Яхшиси, ўша нарсани газетадан ўқийқолайлик» — деди-ю, устунига бир қучоқ гултожихўроз боғлаб қўйилган айвонга қараб югуриб кетди.

— Майли, болам ўқиб берса ўқиб берсин, етмаган жойини ўзи тўқиб берсин,— деди хола кексаларга хос осойишта бир оҳангда. Оқиланинг эса кампирнинг қофиясидан кулгиси қистаб кетаверди. Оғзига латта тиқилган водопровод қувуридай, унинг ичидан кулги отилиб кетай, отилиб кетай дерди. Ҳикмат газетани келтиргач икки қиз қўлга олиб у ёқ—бу ёғини ағдариб кўришди. Кейин Ҳикмат бўғиқроқ бир овоз билан эртакни ўқиб берди:

АЛИШЕР БИЛАН БУЛБУЛ

Ғиёсиддин кичкина деган кишининг Алишер исмли бир ўғли бор экан. Алишер ёшлигидан бошлабоқ анча уддабурроң, эшитган нарсасини дарров ёдлаб олувчи қуйма қулоқ бола бўлиб етишибди. Тўққиз-ўн ёшиданоқ катталарга ўхшаб шеър ўқийдиган, ўзи ҳам ичидан чиқариб тўқийдиган бўлибди. Орадан кўп ўтмай яхши-яхши шеърлар бита бошлабди, ҳамма у битган асарларни жон қулоғи билан тинглайдиган бўлибди. Аммо... шеър ёзишнинг қийин томони ҳам бор экан: у ўзи ёзган шеърига нима деб имзо қўйишни билмас экан. «Ғиёсий», «Амирий», «Ҳилолий», «Хуршидий», «Мақсадий» ва ҳатто «Шеърий» деб қўйишни ўйлабди, аммо буларнинг биронтаси ҳам ёқмабди. Яна аллақанча «ий», «ий»ларни дафтарига ёзиб чиқибди, барибир бўлмабди.

Бир куни боғда навбатдаги шеърини ёзиб тугатибдида, уни баланд овоз билан ўқий бошлабди. Шу пайт боғдаги теракка чирмашган қирқ оғайнининг шоҳида унинг муаттар ҳидидан маст бўлиб ўлтирган булбул Алишернинг ёқимли овозини эшитиб қолибди. Шоирбаччанинг гоҳ қўнғироқдай жарангдор, гоҳ тонг шамолидай майин овози булбулни ўзига келтирибди, бир нафасда мафтун қилиб олибди. Булбул анчадан бери шоирга ошиқ экан-у, лекин ҳеч учратолмай юрар экан. Шунинг учун ҳам Алишерни кўриб жуда ҳам севиниб кетибди, учиб келиб унинг елкасига қўнибди-да:

— О, шоир, сен ўқиган шеърлар булбулларнинг эрта тонгдаги навосидан ҳам ёқимли. Кимсан, номингни айт?!— дебди.

— Мен Алишерман!— дебди шоир.

— О, билдим, янги чиққан шоир сен экансан-да. Шуни бил, булбуллар рашк қилиб, сени ўзга юртга олиб кетишмоқчи. Яхшиси номингни ўзгарт.

Алишерга негадир булбулнинг «наво» деган сўзи ёқиб қолибди. Бир нафас ўйлаб тургач, у: «Топдим!», «Ҳа топдим!» «Наво» сўзига «ий»ни қўшаман. «Навоий» бўлади:— дебди-да, севинганидан чапак чалиб юборибди. Ўша кундан бошлаб шеърининг тагида «Навоий» деб ёзиб қўядиган бўлибди.

— Яшанг хола, ўзиниям қийворгансиз,— деди Ўктамой холанинг бужур қўлларини сиқиб. Оқила ҳам ўз фикрини билдирди:

— Эртагингиз менга жудаям ёқди, Рухсора ойи, содда, чиройли чиқипти...

Шу пайт олти ёшлардаги бир қизча келиб Рухсора холага нимадир деб бижиллади. Унинг нима деганини ҳеч ким тушунмади, холанинг жавобидангина қизча элак сўраб чиққани маълум бўлди:

— Ойинг ранжимасин қўшнисининг бу ишидан, элагимиз чиқиб кетган гардишидан.

Оқила бўлгуси қайнанаси олдида ўтирганини ҳам унутиб, тиззасига уриб-уриб кулди, «вой ойим тушмагурай» деб юборди. Қайтага Ўктамой оғирлик қилди, хонтахтанинг тагидан қўл юбориб Оқиланинг сонини ўйиб-ўйиб олди. Ҳатто Ҳикмат ҳам онасининг қофиясини биринчи марта эшитаётгандек қотиб-қотиб куларди.

Оқила Ҳикматларникидан ётоқхонага қайтиб келди-ю, диванга ўзини гурс этиб ташлади. У Рухсора холанинг сўзларини бир бошдан эслаб кулиб-кулиб қўйди, қани энди ўзимнинг ойим ҳам шунақа юмшоқ қариса, одамни ёшартирса ҳар битта илиқ сўзи. Йўқ, афсус. Сут билан кирган нарса, жон билан чиқаркан. Каромат хола назарида дунё театр саҳнаси, ҳамма ҳам роль ўйнаб парданинг орқасига ўтиб кетиши керак. Шунинг учун ҳам у ҳеч кимни самимий тушунмайди. Ўзи ҳам ҳеч кимга самимий гапирмайди.

Каромат холани ўйлагани сари Оқила сиқилиб кетди. шу ўйлашича ётса бир нарса бўлиб қоладигандай сапчиб ўрнидан турди. Ҳикмат совға қилган коса синиғини олди-да, шифоньер ойнасига ўзини солиб тик турганча ўсмадан кўкарган пилиқни оҳиста ушлаб қошига суртди. Салқин хонада сақланган ўсма суви қуюқ қошлар оралаб қизнинг танига муздек тегди.

ҲАР ТЎҒРИДА

«ЭҲТИЁТКОР» ЭР

Вашингтондаги универмагларнинг бирида ҳамён ўғирлаб олган эркакни ушлаб олдилар. Маълум бўлишича, ўғри хотинининг ҳамёнини ўғирлаб олган экан. У судда шундай деди: «Мен хотиним бўлмагур нарсаларга пул сарфлаётганини кўриб жаҳлим чиқди. Бу сафар ана шундай бўлмаслиги учун атайлаб пулни ўғирлаб қўйдим».

АРСЛОНЛАР МЕҲМОНИ

Инглиз матроси Перри Бёрнс виски ичиб олиб, арслонлар яшайдиган қафасга кириб олди ва у ерда бамайлихотир эрталабгача ухлади. Эрта билан Лондондаги ҳайвонот боғига кириб қолган «томошабин» дарҳол полицияга жўнатилди. Уни суд қилишиб, қуйидагича айб қўйишди: «Мистер Перри Бёрнс фақат ўз ҳаётини таҳлика остига солибгина қолмасдан, балки кучли хуррак отиб, арслонларнинг асабини бузди. Бу ҳол арслонларнинг саломатлигига катта путур етказган бўлиши керак».

ЯРИМ АСРДАН КЕЙИН

Япониялик енгил атлетикачи Конакури 1912 йил Стокгольмда ўтказилган олимпиада ўйинларида марафон масофасига бўлган югуришда шикастланиб қолди ва маррага етиб келолмади.

Орадан ярим аср вақт ўтгач, Конакури яна Стокгольмга келди. Ўша шикастланган ердан югуриб масофанинг қолганини босиб ўтди. Тўғри, спорт ветеранининг кўрсатган натижаси рекорддан анча узоқ. Лекин унинг спорт формасини сақлаб қолганлиги, кексайганлигини тан олмаганлиги ҳайратлидир.

МАНА БУ ХАРИД

Кишиневдаги Оргеевск ғалла қабул қилиш пункти ишчиси И. Копитина шаҳар универмагидан шиппак сотиб олди. У харид қилган шиппакни очиб қараганда, тагидан... 1300 сўм пул чиқди. Бу пуллар кимники бўлдийкин? Қандай қилиб улар шиппак ичига тушиб қолдийкин?

Бу саволга универмаг сотувчиси Э. Арсений жавоб берди. У тушум пулларни тахлаб бўш қутига солиб қўйди, кейин эса паришонхотирлик билан ўша қути ичига сотиладиган шиппакни солиб қўйди.

— Шундай қилиб, ўйин бошланишига 15 минут вақт қолди. Хўш, телевизорингизни ремонт қилиб беришимга қанча берасиз?

— Холажон, сузишни биласизми? Ҳар эҳтимолга қарши...

Сўзсиз сурат

В. Боковни чизган расмлар. («Комсомольская правда» газетасидан).

ФУТБОЛ

УМИД СЎНГГИ ЎЙИНДАН

«Пахтакор» ўз майдонидаги охирги ўйинни «Арарат» футболчилари билан ўтказди. Агар ҳамшаҳарларимиз бу учрашувда ғалаба қилганларида кейинги учрашувлар қандай натижа билан тугашидан қатъий назар олий лигада қолишлари аниқ бўларди. Шунинг учун ҳам ишқибозлар пахтакорчилардан дурустроқ ўйин кутишган эди. Аммо командамиз ғалаба учун астойдил курашмади. Унинг ҳаракатларида дадиллик ва шижоат кўринмади. Ўйиннинг 18-минутида Иброҳимовнинг олисдан урган тўпи билан ҳисоб очилди. Меҳмонлар бунга жавобан бир неча марта «Пахтакор» дарвозаси олдида хавфли вазиятлар вужудга келтирдилар. Аммо «Пахтакор» дарвозасига киритилган тўп кутилмаганда рўй берди. «Арарат» ҳимоячиси Месропян иккинчи таймнинг 18-минутида дарвозабон Любарцевни доғда қолдирди. Ўйин охиригача 1:1 ҳисобини на у, на бу команда ўзгартира олмади.

Энди «Пахтакор» мавсумнинг сўнгги ўйинини 21 октябрда Ереван шаҳрида ўтказади. Ўзбек футболчилари бу ўйинда бир очко қўлга киритишлари керак.

ТИРИК ТОВОН

ИНТЕРМЕДИЯ

(Шинам жиҳозланган катта айвон. Келин ойна олдида. У тирноғини эговлаш билан машғул. Шу пайт қайнона пайдо бўлади).

КЕЛИН — Ойи, тирноғим қанақа. чиройли бўлибдими? Сиз ҳам тирноқ ўстирсангиз ўзим эговлаб қўярдим. Сочингизни перечёска қилиб қўйсам, бирам ярашардики..

ҚАЙНОНА — Раҳмат, айланай келин пошша.

КЕЛИН — Вой, белингизга қоп боғлаб олибсизми... Теримга чиқмоқчимисиз? (Эркаланиб) кераги йўқ. чиқмайсиз. мен зерикиб қоламан. Яхшиси менга қовоқ сомса ёпиб беринг. Жуда ширин бўлар экан. Қовоқ бўлса кўп, ҳар куни нонуштага сомса ёпсангиз бўлмайдими. ойижон..

ҚАЙНОНА — Пахтамизни йиғиштириб олайлик, сомса ёпиш қочмайди. Бугун сизни ҳам далага олиб чиқмоқчи эдим...

КЕЛИН —Вой, вой, вой, мени-я, янги тушган келинни-я...

ҚАЙНОНА — Ия, нимаси уят бўларкан, теримчиларнинг кўпи келинлар, ўргилай, уйда ёлғиз зерикиб қоласиз.

КЕЛИН — Зериксам, зерикарман, магнитофон қўйиб бир амаллаб ўзимни овутиб ўтираман. Келинимнинг сўзи синмасин десангиз сиз ҳам теримга чиқманг. Кеча ўғлингиз уч минг кило пахта терибдилар. Келганларида тайинлайман, сиз билан мен терадиган ўша 50—30 килони ҳам қўшиб терсинлар.

ҚАЙНОНА — Майли, Ҳабибжонга айтинг, қўшиб терса нур устига аъло нур. Аммо биз ҳам теришсак, «ҳайт» деган туяга мадор. Шаҳардан ёрдамчилар келиб пахтамизни теришиб бераётган бўлса-ю, биз уйда ўтирсак, айб бўлади. Ўзингиз ҳам ўқиб юрганларингизда хашарга келиб пахта терган вақтларингиз бўлгандир...

КЕЛИН — Вой, хашарингиз нимаси, «хашар дейишса» дадам «сен қасалсан» деб курортга юборардилар.

ҚАЙНОНА — Унда шаҳарда яшар эдингиз, энди колхоздасиз. Юринг қизим, теримнинг ҳам гашти бўлади.

КЕЛИН — Гашти дейсиз-у, тероларминкинман?

ҚАЙНОНА — Теролласиз, бир машқини оливолсангиз, ажаб эмас, чеварлар қатори газеталарда мақталиб қолсангиз.

КЕЛИН — (Ханда ташлаб куладн) Расмга бирам чиройли тушаманки ойи; келинг, чиқсам чиқа қолай. Қўлқоп борми?

ҚАЙНОНА — Қўлқопни нима қиласиз?

КЕЛИН — Теримга чиқ деяпсиз-ку, қўлимга кийиб термайманми?

ҚАЙНОНА — Ҳе, тавба, пахтани ҳам қўлқоп кийиб терадима?!

КЕЛИН — Қўлқопсиз? Йўқ, қўлқоп киймасдан пахтангизга қўл узатолмайман. Ишонасизми, ойи, у куни йўлда ўтатуриб оппоққина очилиб турган экан ҳавасим келиб биттасини олай дерманми, чаноғига тирноғим илиниб қолиб зўрға ажратиб олдим...

ҚАЙНОНА — (кулимсираб) Тирноғингиз бор бўлсин, қирғийнинг тумшуғидай қайрилиб ётибди...

КЕЛИН — Вой ақлингиздан айланий ойижон, топдингиз, бу ҳолда қандай пахта тера оламан. Ҳамон теримга чиқишим зарур бўлса, этакни менга беринг, мен тутиб олай-да, ёнингизда бирга юрай. Сиз тез-тез пахтани териб этагимга ташлай беринг... (Белини ушлаб оғир юк кўтаргандай ижирғаниб қўяди). Шундай дейман-у, зилдай қилиб кўтариб юришни айтинг. Вой белгинам-ей. Қўйинг, яхшиси ўзингиздан қўймасин ойижон. Чиқинг-да, теришиб келаколинг.

ҚАЙНОНА — Тоза келиндан ёлчиган эканман айланай, сиздақанги танноз келин колхозда сира топилмайди.

КЕЛИН — Вой, колхозда дейсиз, мендақаси шаҳарда ҳам топилмайди. Келиндан ёлчигансиз. Исмим ҳам ҳуснимга монанд, а. ойи, «Жонон», дадамлар эркалаб «Моҳи тобон» дердилар.

ҚАЙНОНА — «Жонон», «Моҳитобон» бу исмлар сизга унча ёпишмайди. Аслида сизни «тирик товон» дейилса яхши бўларди.

КЕЛИН — Вой, ўзимнинг ҳазилкаш ойимдан айланий, битта ўпай!

ҚАЙНОНА — Қўйинг-е! (қайнона чиқиб кетади).

КЕЛИН — (ўзича) Маданиятсиз кампирей, мен ўпаман депману, ҳали ўғлинг келсин..

Ж. АСОМИДДИНОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — Кўрсатишлар программаси.

Ўзбек тилида: 10.00 — Экран ҳаидаси (музикали программа), 10.40 — Соғлом танда — соғ ақл. («Ёшлик» студияси). 11.20 — Фефнинг қувноқ саргузаштлари (болалар учун қўғирчоқ фильм) 11.55— Кўрсатишлар программаси.

12.00 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

16.55 — Кўрсатишлар программаси, 17.00 — Телеянгиликлар (рус тилида).

Ўзбек тилида: 17.10 — Телеянгиликлар, 17.40 — А. Ҳакимов. Илон изидан («Романтика» телетеатри). 18.25 — Дўстлик уфқи (ҳужжатли фильм). 18.45 — Телеянгиликлар, 19.00 — Халқ талантлари. Ҳалима Ҳолбобоева, 19.55 — Кўрсатишлар программаси.

20.00 дан — Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ЎҚУВ КЎРСАТИШЛАР ПРОГРАММАСИ

10.00 — Ота-оналар учун консультация (рус тилида).

Ўзбек тилида: 10.30 — Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Олий математика, 11.30 —Чизма геометрия, 12.30 — Олий математика, 13.30 — Чизма геометрия (рус тилида), 14.30 — Сиёсий иқтисод.

15.00 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.00 — Чашма (адабий эшиттириш), 20.40 —Наштар (сатирик киножурнал), 20.50— Озарбайжон куйлайди ва рақсга тушади, 21.40 — Кўча тасодифларга тўла (бадиий фильм).

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА 18/X да Шоҳ Эдип, 19/X да Парвона.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА— Совет циркининг 50 йиллигига бағишланган юбилей программаси. Йиртқич ҳайвонлар аттракциони.

КИНО

Осмондан тушган беш киши — «ЧАЙКА», «СПУТНИК», НАВОИЙ номли, «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун), САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11 ва кундуз 1 да).

Бошлиқ 12 да келади — «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (эрталаб соат 11, кундуз 1, 3 ва 5 да).

Ҳар кеч ўн бирда — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Комедиантлар — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 3, кеч 6 ва 8-45 минутда).

Сангам (ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли (кундуз соат 1-20 ва 5-20 минутда).

СССР энергетика ва электрофикация министрлиги «СРЕДАЗЭНЕРГОМОНТАЖ» ТРЕСТИНИНГ ТОШКЕНТ МОНТАЖ УЧАСТКАСИГА

тепломеханика ускуналари ва металлоконструкция монтажи бўйича 2—6 разрядли монтажчи-слесарлар, Тошкент, Душанба, Бекобод, Ермак, Павлодар иссиқлик электростанциялари учун қопловчи (шамотчилар) керак.

Командировкага борадиганлар учун 50 процент қўшимча ҳақ тўланади, бепул ётоқхона билан таъминланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар-32, Комсомол 40 йиллиги кўчаси 24-уй. Телефонлар: 36-46-69, 36-47-40.

Редактор
А. ИСМОИЛОВ.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Б. 2391. ИНДЕКС — 6469 Р. 03454.